

ΘΕΜΑΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ - ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ
ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ
A. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
B. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 19^Ο ΑΙΩΝΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΟΝΟΜΑ:

ΕΠΩΝΥΜΟ:

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1.

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιο σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

- α.** Πολλές δεκαετίες, μετά την ανεξαρτησία της, απουσίαζαν από την Ελλάδα τα ισχυρά κέντρα ανάπτυξης, οι «ατμομηχανές» της οικονομικής και τεχνικής προόδου.
- β.** Στον εμπορικό τομέα περισσότερο από τα 2/3 (σε αξία) του συνόλου των εξαγωγών, ήταν γεωργικά προϊόντα.
- γ.** Η έλλειψη κεφαλαίων, εργατικού δυναμικού και τεχνικής κατάρτισης αποτελούσαν ανασταλτικούς παράγοντες για την ανάπτυξη βιομηχανικής δραστηριότητας.
- δ.** Στη διάρκεια του 19ου αιώνα, η ελληνική ναυτιλία ακολούθησε καθοδική πορεία με μείωση στον αριθμό και την χωρητικότητα των πλοίων.
- ε.** Η Εθνική Τράπεζα ιδρύθηκε το 1842 και πρώτος διοικητής υπήρξε ο Γεώργιος Σταύρου.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Α2

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α.** Εθνικές γαίες
- β.** Εκδοτικό δικαίωμα
- γ.** Συνθήκη Κιουτσούκ Καϊναρτζή

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β1

Να καταγράψετε την εξέλιξη της ελληνικής ναυτιλίας κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα ως τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β2

Ποιοι λόγοι αποτελούσαν ανασταλτικούς παράγοντες στην ανάπτυξη του σιδηροδρομικού δικτύου της χώρας κατά τον 19^ο αιώνα;

Μονάδες 10

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε:

- α. στη συγκρότηση και τους στόχους του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου
Μονάδες 12
- β. στα αποτελέσματά του για την οικονομία του ελληνικού κράτους.
Μονάδες 13

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Η επίσημη ονομασία του οργανισμού που ουσιαστικά ανέλαβε τη διαχείριση της ελληνικής οικονομίας ήταν αρχικά Διεθνής Επιτροπή Ελέγχου. Ο όρος αυτός «όζων δουλείας» αντικαταστάθηκε ύστερα από ένα χρόνο με τον όρο Διεθνής Οικονομική Επιτροπή (ΔΟΕ), αλλά στη συνείδηση όλων και στην ιστορία έμεινε η λέξη Έλεγχος γιατί αυτό ήταν στην πραγματικότητα.

Ο οικονομικός έλεγχος που επιβλήθηκε στην Ελλάδα ήταν ιδιαίτερα βαρύς, αλλά, αποβλέποντας πάντα στο συμφέρον των ομολογιούχων, είχε και ορισμένες ευνοϊκές επιπτώσεις στην ελληνική οικονομία. Ο νόμος ΒΦΙΘ (σημ.: ο σχετικός νόμος που ψηφίστηκε από την ελληνική Βουλή στις 21 Φεβρουάριου 18.98 και αφορά στην ίδρυση του ΔΟΕ) περιείχε διατάξεις που περιόριζαν την αναγκαστική κυκλοφορία και έτσι βοηθούσαν τη νομισματική σταθερότητα και τη βελτίωση της εσωτερικής αξίας της δραχμής. Επίσης με τον έλεγχο εμπεδώθηκε η ελληνική πίστη, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα συνάψεως των νέων δανείων που τα χρειάστηκε η Ελλάδα στα χρόνια που ακολούθησαν.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους τόμος ΙΔ', Εκδοτική Αθηνών, σελ. 164-165

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Οι υπερεξουσίες αυτές της Διεθνούς Οικονομικής Επιτροπής ουσιαστικά αναιρούσαν για μεγάλο χρονικό διάστημα τις εξουσίες της ελληνικής κυβέρνησης και του Κοινοβουλίου, καθώς οι αποφάσεις του κράτους για σχεδιασμούς οικονομικής ανάπτυξης ελέγχονταν από εξωελλαδικά κέντρα, ερήμην του ελληνικού λαού. Με τον τρόπο αυτό το ξένο κεφάλαιο, το οποίο την αμέσως προηγούμενη περίοδο (1850-1875) είχε εξουδετερώσει τις σποραδικές και ελάχιστα οργανωμένες προσπάθειες του εγχώριου κεφαλαίου να μπει στη σφαίρα της παραγωγής και να προχωρήσει σε βιομηχανικές

επενδύσεις, αυτή την περίοδο (1875- 1900) αναλαμβάνει να διεκπεραιώσει το ίδιο κάποιες λειτουργίες με προϋποθέσεις και όρους τέτοιους που θα διασφαλίζουν τα συμφέροντα και την κυριαρχία του.

Σ. Τζόκας, Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός στην Ελλάδα στα τέλη του 19ου αιώνα

ΘΕΜΑ Δ1

Λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο των πηγών και τις σχετικές πληροφορίες του βιβλίου σας να παρουσιάσετε τα χαρακτηριστικά των μετακινήσεων των αγροτικών πληθυσμών εντός των ορίων της χώρας και προς το εξωτερικό.

ΜΟΝΑΔΕΣ 25

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Αγροτική Έξοδος

Οι χωρικοί της Ρούμελης, της Ηπείρου, του ανατολικού Μωριά, όλο και πολυπληθέστεροι, εγκαταλείπουν το χωριό και καταφεύγουν στις πόλεις· στην Αθήνα ο πληθυσμός, όπως θα δούμε, δεκαπλασιάζεται μέσα σε ογδόντα χρόνια, από τα 1830 ως τα 1909. Όπως η ζήτηση για τα αδύνατά τους χωράφια είναι μηδαμινή, συχνά μη καταφέροντας να ρευστοποιήσουν την αγροτική περιουσία τους, οι οικογένειες χωρίζονται, τα γυναικόπαιδα παραμένουν στο χωριό, ενώ τα αρσενικά μέλη καταφεύγουν για εργασία στις πόλεις και επιστρέφουν μόνο το θέρος και την εποχή της σποράς. Για μια μεταβατική περίοδο που βαστάει κάποτε ολόκληρη γενιά, ο εργάτης ή ο οικιακός υπηρέτης στην Αθήνα ζει ακόμα με το ψωμοτύρι που του στέλνει το χωριό, εξακολουθεί ακόμα να στηρίζεται στο χωριό· η προλεταριοποίηση της οικονομικής αλλά και της ιδεολογικής ύπαρξης του μετατίθεται έτσι για δεκαετίες ολόκληρες ...

Κ. Μοσκόφ, Εισαγωγικά στην Ιστορία του Κινήματος της Εργατικής Τάξης. Η διαμόρφωση της εθνικής και κοινωνικής συνείδησης στην Ελλάδα, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1988, σσ. 122-123

Διαδικασία Αστικής Συγκέντρωσης. Μετανάστευση

Είναι αλήθεια πως ο σχηματισμός των ελληνικών πόλεων (που στην ουσία ήταν ανύπαρκτες την εποχή που δημιουργήθηκε το ελεύθερο βασίλειο), προκύπτει βασικά από τη συρροή των αγροτών στα αστικά κέντρα. Όμως σ' ολόκληρο το 19ο αιώνα είναι εντελώς αδύνατο να δώσουμε ακριβείς αριθμούς. Αποκαλυπτικό όμως είναι το γεγονός, ότι το 1890 ενώ το σύνολο του αυστηρά αστικού πληθυσμού της χώρας, που περιλαμβάνει τα είκοσι τρία σημαντικότερα αστικά κέντρα, φτάνει τις 404.000 (από τις οποίες οι 190.000 αντιπροσωπεύουν το συνολικό ποσό αύξησης των κατοίκων των πόλεων από το 1853, ο αριθμός των ανθρώπων που είχαν γεννηθεί στην Ελλάδα και κατοικούσαν στο εξωτερικό έφτασε σε 180.000. Ο αριθμός, λοιπόν, των

ΑΓ.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 11 -- ΠΕΙΡΑΙΑΣ -- 18532 -- ΤΗΛ. 210-4224752, 4223687

μμεταναστών το 1890 είναι της ίδιας τάξεως με το σύνολο της αύξησης του αστικού πληθυσμού σε απόλυτους όρους. Η αύξηση όμως αυτή, περιλαμβάνει και τη φυσική αύξηση του αστικού πληθυσμού: την περίοδο αυτή πρέπει να είναι της τάξεως των 50%. Το τμήμα εκείνο του αστικού πληθυσμού που αυξήθηκε λόγω της εσωτερικής μμετανάστευσης δε θα πρέπει συνεπώς να ξεπερνάει πολύ τις 100.000 κατοίκους. Συμπεραίνουμε λοιπόν, ότι το μμεταναστευτικό ρεύμα προς το εξωτερικό, ήταν αριθμητικά ισχυρότερο από το ρεύμα αστικοποίησης· μ' άλλα λόγια: περισσότεροι κάτοικοι της ελληνικής επαρχίας οδηγούνται προς το εξωτερικό, παρά προς τις πόλεις.

.....
Το αποδημητικό ρεύμα κατευθύνεται αρχικά προς την Κωνσταντινούπολη και τα δυτικά παράλια της Μικράς Ασίας.

.....
Όμως οι πληθυσμιακές μετακινήσεις δεν κατευθύνονται μόνο προς την Τουρκία αλλά και προς τη μεσημβρινή Ρωσία, όπου υπήρχαν 600.000 Έλληνες το 1920, και τη Ρουμανία.

.....
Για τις Η.Π.Α. μμεταναστεύουν 376.000 κάτοικοι, ενώ 390.000 προστίθενται στον πληθυσμό των αστικών κέντρων στο διάστημα 1889-1920 (εδώ συμπεριλαμβάνεται και η φυσική αύξηση του αστικού πληθυσμού).

Κ. Τσουκαλά, Εξάρτηση και Αναπαραγωγή, σσ. 107-108

**ΟΡΟΣΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΚΟΤΣΗΣ ΓΑΒΡΙΗΛ**